

002/125.

J e l e n t é sa Politikai Bizottság tagjainak

Budapest, 1988. június 22.

A Nagy Imre évforduló alkalmával tartott nyugati megemlékezésekről

Római nagykövetünk jelenti: az 1956-os ellenforradalommal kapcsolatos két évvel ezelőtti megemlékezésektől eltérően Nagy Imre kivégzésének évfordulója Olaszországban nem váltott ki széleskörű kampányt, az OKP és a Szocialista Párt azonban közösen követelte Nagy Imre és társai rehabilitálását. Az OKP több vezetője nyilvános beszédeiben elhatárolta magát az 1956-os ellenforradalom korábban Togliatti által kifejtett értékelésétől. Grósz Károly elvtárs interjújának az OKP lapjában történt közlése után polémia keletkezett az OKP és a Szocialista Párt között: ez utóbbi bírálta az OKP-t, hogy míg egyfelől követeli Nagy Imre rehabilitálását, másfelől kommentárok nélkül, ezzel ellentétes véleményeket is közöl. Követelték, az OKP tegyen hivatalos lépéseket a magyar pártnál a rehabilitálás érdekében; a kommunista vezetők ezt kilátásba is helyezték. Az OKP lapja viszont válaszában azért bírálta a Szocialista Pártot, mert Craxi 1984. évi budapesti látogatása során nem hozta szóba Nagy Imre ügyét.

Az évfordulóval kapcsolatos vita a két baloldali pártra és a tömegtájékoztatási eszközökre korlátozódott, a kormányzat és a Kereszténydemokrata Párt nem kapcsolódott be abba, tüntetésekre sem került sor. A mai magyar vezetéssel szemben propagandisztikusan és politikailag leginkább felhasználható tényező az elítéltek sirjának ismeretlen helye és az ezzel kapcsolatos kegyeleti megfontolások.

Párizsi nagykövetünk magyar emigrációs körökből származó értesülései szerint a Nagy Imre és társai emlékére felállított szimbólikus sirhely avató ünnepe elmaradt a szervezők várakozásaitól, akiknek csalódást okozott a megjelentek kis száma és alacsony politikai szintje. A francia rendfenntartó erők is nagyobb megmozdulásra számítottak. A jelenlévők többségében visszatetszést keltett Sulyánszki Jenő beszédének szélsőséges hangvétele, ugyanakkor feltűnt Fejtő Ferenc visszafogottsága. Fejtő féltette személyes presztizsét a szélsőséges megnyilvánulásoktól, miután a rendezvényt támogató neves személyiségek döntő többsége, mindenekelőtt az olasz és francia szocialisták, az ő felkérésére adták nevüket a rendezvényhez. Ifj. Rajk László távolmaradása figyelmet keltett.

Washingtoni nagykövetünk jelenti: a Képviselőház június 15-i ülésének egy részét Nagy Imre emlékének szentelték, de ennek során csak egy képviselő mondott beszédet, mások írásban nyújtották be hozzászólásukat. A Grósz elvtárshoz címzett enyhe hangvételi levelet 36 képviselő írta alá. Június 16-án nagykövetségünk előtt néhány percig hét személy tüntetett.

Emigráns törté-
nész felvetése
Nagy Imre szere-
pének átértéke-
lése kérdésében

Berni nagykövetünk jelenti, hogy a közelmúltban beszélgetést folytatott Gosztonyi Péter történésszel. Kérte, érvényesítse befolyását, hogy Nagy Imre párizsi emlékművének avatása során ne támadják a mai vezetést, amire ígéretet is kapott.

Gosztonyi Péter - érzékeltetve, hogy nemcsak saját nevében beszél - kifejtette: a mai magyar vezetők érdeke az 1958-as per elítélteinek eltemetése oly módon, hogy az kölcsönösen elfogadható nemzetközi nyilvánosságot és visszhangot kapjon. Új vezetésünk törekvéseinek politikai hitelét erősítené egy új történelmi leltár elkészítése. Amikor a szovjet fél hajlandó a lengyel illetékesekkel még Katynról is tárgyalni, akkor miért ne tárgyalna 1956 novemberéről, a felelősség megosztásáról Mikojan, Szuszlov és Nagy Imre között; miért ne lehetne feladni bizonyíthatatlan vádak, politikai értékitételre változtatni bírósági ítéleteket és elhatárolódni az utóbbiak nem védhető elemeitől.

* * *